

SZÖVEG –
PÁCZAI TAMÁS

KÉP –
PÁCZAI TAMÁS

SOROZAT –
RIPORT

VÉNNEK VALÓ VIDÉK

Talán 2004-ben jártam először Siklódon. Akkoriban főleg a bulvármédiában dolgoztam fotósként, celebek, parlamenti sajtótájékoztatók, börtönlátogatások közt hanykolódtam, szerencsésebb napokon befutott mondjuk egy Rost Andrea-fotózás vagy egy jó fesztivál. Elegem lett, gyorsan kiégtem a szenzációhajhász álvilágtól, és hamar kiszerettem az akkor még csak fejlődő digitális kamerák tökéletes képeket ígérő próbálkozásaiából. Vettem egy régi fényképezőgépet – „Utitárs”, magyar „népkamera” az 1940-es évekből – 1500 forintért, és pár tekercs lejárt filmmel meg májkrémmel nyakamba vettem Erdélyt.

◆ Nem lihegett felettem a határidőéhes képszerkesztő, nem ordibált az aktuális sztárműsorvezető, hogy „Nefotózzzzáááá”, az autofókusz sem akadt ki. Csak én voltam, a hegyek, a nénik és a bácsik, az ócska kamera exponológombja. Heverészttem a szénában, élveztem a pálinkás jóreggeleket, rettegtem két falu közt a medvétől, fotóztam, amikor jólesett. Otthon voltam – hiszen Marosvásárhelyen születtem –, szabadon, a magam útját járva.

Aztán a budapesti fotólaborban meglepődtem: a „vacak” technika miatt fekete fotókra számítottam, azonban visszaköszönt az a mesevilág, amit ott, többek közt a siklói kaszálókon éreztem. Gyermekkorom gondtalan szabadsága.

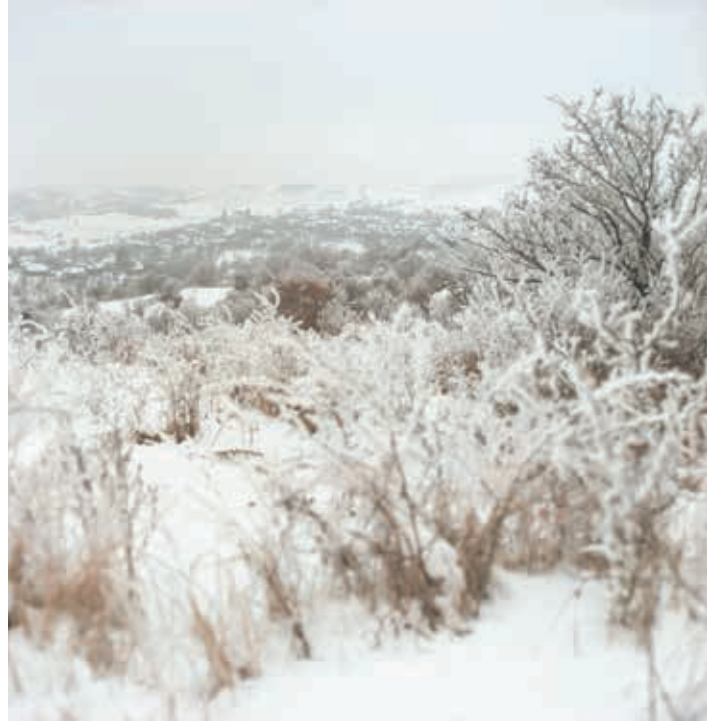

Később aztán csámborogtam, a nyugati vendégmunkás kenyérébe harapva. Angliában pincérként dolgozva raktam félre a pénzt a következő erdélyi útra, akkor írtam ezeket a sorokat:

„Hatévesen kirándulsz szüleiddel a hegyekben, hatalmas bükkfák közt csodálkozol, lovak mellett téped a virágokat visítva, zötyögsz kis bakancsodban faluról falura. Nénikkel, bácsikkal beszélgetsz komolyan, a magad módján, meg is hallgatnak kedvesen nevetve. Ha nem a macskák fülét téped, a kaszával botladozol apád óvó tekintete alatt; vagy derékig állva a hóban sírnál, de még nem tudod, hogy nincs okod rá.

Húsz év múlva egyedül sétálsz a bükkfák alatt, de nem csodálkozol. Tépnéd a virágokat, de nem mered. Térerőt keresve futsz fel egy meredek hegyre. Hallgatod a néniket, bácsikat – most ők mesélnek. Mosolyognak, de nem nevetnek. Történetek a te gyerekkorodból, emlékek az ő korukról. Arrébb meglátod a kaszást, de csak lefényképezed. Nem érdekes, ha nem érted, miért tűnik el évtizedek alatt ez a vidék, amely virágzott századokig. A lányok már nem jönnek vissza néninek lenni, a srácok meg ’elvannak’ a fűnyíróval a kertvárosi gyepen. Van ott térerő, hegyet nem kell mászni érte.”

Aztán eljött a harminc év múlva is, nyakamban nyugat-európai, közel-keleti, közép-ázsiai kalandozások barázdáival. Nem egyedül, a párommal térek vissza a szülőföldre. Kevesebb a rokon – Vásárhelyre nem is merek menni –, kevesebb a siklódi. 2004-ben még vagy négyszázan voltak, a nagy öregek emlegették, hogy bezzeg akkorjában még 1500 volt a falu lélekszáma. 2009-ben háromszázan voltak, az iskolában lefotóztam az utolsó ötfős 1–4. osztályt és a négyfős óvodai csoportot azon a napon, amikor felírták a táblára a nyarat jelentő ó-t. 2016-ban százhatvanan voltak, pedig Magyarországról is költöztek ide, hollandok is

vásároltak házat. Az egyik nánnyó (így hívják Siklódon a vénasszonyokat) mosolyogva emlékszik vissza, hogy „akkor háromszáznál is több leány volt Siklódon, úgy kellett elmennünk Sófalváig akár, mert itt nem volt elég (férfi – a szerk.). De, ahogy mondták akkor, lúdszart ne cserélj fel lúdszarral!”.

Ami érdekes, hogy Siklódon a mesevilág nem változott. Ugyanazt érzem, mint tíz, húsz vagy harminc éve. Kevesebb a néni és a bácsi, a gombokat felváltja a cipzár, a szalmakalapot a baseballsapka, van már térerő a házak között is. Minden kicsit gyérebb, de a mese mégis ugyanaz. Pedig én is felcseréltem a lúdszart lúdszarral. De vajon milyen lesz a negyven év múlva? ♦